

Teresita Tomás Guix

Quan vaig entrar a l'hospital, gairebé ningú sabia què era una assistent social

“La gent no entenia gaire el nostre paper perquè, en certa manera, era el que feien les monges... però elles treballaven des de la caritat i l'assistent social tenia una visió més àmplia i orientada a l'autonomia de la persona.”

La Teresita Tomás va ser la primera treballadora social –en aquella època, assistent social– de l'Hospital. S'hi va incorporar l'any 1978 i durant més de trenta anys va treballar per donar resposta a les necessitats socials dels malalts més vulnerables. L'any 2010 es va acollir a una jubilació parcial.

Nascuda a Barcelona, va viure a Vilafranca fins als 11 anys però va tornar a la gran ciutat per estudiar. Guarda molt bon record de les monges Teresianes, on va cursar fins a quart de Batxillerat. Allà va ser on li van explicar què era la carrera d'assistent social i va tenir clar que volia fer aquells estudis. L'any 1971 va entrar a l'Escola d'Assistents Socials.

Vostè va ser la primera assistent social que es va incorporar a l'Hospital. En què consistia la seva tasca?

Jo vaig entrar a l'Hospital l'any 1978, quan encara hi havia dos pavellons. Havia baixat molt el nombre de malalts tuberculosos, que s'estaven al pavelló B, a la primera planta, de manera que la van fer tota nova i hi van posar la residència d'avis. I jo vaig entrar per això, per atendre els avis.

Hi havia 33 avis; alguns estaven bé, però n'hi havia que estaven molt deteriorats. Vaig haver de fer gestions molt bàsiques, com demanar partides de naixement, perquè n'hi havia que no tenien ni carnet d'identitat.

Organitzàvem activitats per als avis que no es podien moure; contactàvem amb grups de Santa Coloma (de dansa, pallassos...). Vam arribar a fer dos anys de colònies, vam anar a Hostalet de Balenyà i a Gombren. A molts se'ls obria el món quan els oferíem de sortir uns quants dies. Al barri vam connectar molt bé amb una assistent social de Càritas, de la Llar del Pensionista, i fèiem dues o tres excursions l'any amb els avis de l'Hospital i de l'altre centre.

A més d'atendre els avis, donava suport als malalts de l'Hospital.

Jo m'estava molt amb els avis, però també passava a veure els malalts, perquè hi havia gent amb moltes necessitats. A més hi havia encara dues plantes de tuberculosos, una d'homes i una de dones, i allà hi havia gent molt marginada –perquè era una malaltia que marginava molt–.

Recordo el cas d'una noia que tenia quatre o cinc fills; la família se n'havia desentès del tot i va ser molt complicat donar-la d'alta, perquè s'havien fet a la idea que ja es moriria al sanatori.

Què feien en aquests casos?

Va arribar un moment que teníem 60 llits ocupats per gent amb aquestes problemàtiques. La reestructuració de l'Hospital va comportar que haguéssim de buscar un lloc per a aquestes persones. Els que eren més grans els vam passar al pis de baix, que era residència. Recordo que anàvem a molts centres i residències amb la germana Blanca, que anava vestida amb l'hàbit blanc, i jo li deia: "Sort de l'hàbit! Perquè jo sola no me'n sortiria...". Des que ens van anunciar que aquella planta havia de desaparèixer, el 1985, vam estar un any col·locant la gent en diferents centres... ens vam moure molt, perquè en la majoria dels casos la família no col·laborava.

La gent l'entenia, el seu paper?

Quan jo vaig arribar a l'Hospital, no. La gent no sabia què era –i què feia– un assistent social. Jo els explicava que

era atendre la gent, ajudar-los a fer gestions, mirar d'estar molt pendents d'ells i en moments donats ajudar que la família els vingués a veure o els portés les coses que necessitaven... Tampoc els metges acabaven de saber què feia. De fet, alguns no hi veien la necessitat perquè, en certa manera, era el paper que feien les monges... tot i que amb uns criteris diferents. Elles treballaven des de la caritat i l'assistent social tenia una visió més àmplia i orientada a l'autonomia de la persona. Per exemple, hi havia un senyor que havia estat 14 anys a la presó, i vam aconseguir que els anys de presó li servissin de cotització. Miraves que aquelles persones poguessin cobrar alguna cosa i se sentissin dignes.

L'objectiu era, doncs, dignificar la persona i potenciar-ne l'autonomia.

Això... buscar sortides. Tot i que costava molt, perquè tampoc hi havia recursos, i et trobaves amb gent molt jove, els malalts de tuberculosi... És clar, l'edat de 50 anys era fatal, perquè en una residència, en aquella època, no els volien fins als 65. I, de residències, n'hi havia poques. Quan es va buidar el pis, jo vaig passar al Servei d'Urgències.

I quina feina hi feia, a Urgències?

Doncs la meva feina a Urgències era informar la gent; també localitzar la família, quan es presentava algú sol –sobretot gent gran– que havia tingut un accident. Després, en aquelles èpoques, et portaven molta gent ja morta, i havies de contactar amb els familiars i ajudar-los.

També va tramitar adopcions.

Recordo el primer cas, l'any 92 o 93: una ginecòloga em va avisar que una noia volia donar el seu nadó. Llavors vaig trucar a la Generalitat i em van dir quins tràmits havia de fer. La noia al cap de dos dies se'n va anar i va deixar el petit. Jo tenia por perquè, és clar, abans et trobaves que la mare no volia el fill, però el reclamava algú de la família i no sabies en quines condicions viuria aquella criatura. En aquell cas li vaig proposar al gerent, el Sr. Fàbregues, de portar el nen a la Clínica Stauros, una clínica infantil que portaven les monges de l'Hospital. I el vam dur allà. Llavors els tràmits es van agilitzar i al cap de 15 dies els pares adoptius ja van anar a buscar-lo.

Deu haver viscut situacions molt dures...

Sí, ateníem molts drogoaddictes, i hi havia alcohòlics que cada dia ens els portava la Guàrdia Urbana. A Santa Coloma no hi havia recursos alternatius, de manera que quan trobaven un alcohòlic, un sense sostre o un drogoaddicte el portaven a l'Hospital. El problema era, al moment de donar-los l'alta, on portar aquella persona. Als albergs de Barcelona no te'ls volien perquè, és clar, no hi estaven empadronats.

Tota la vida me'n recordaré que el dia que a mi em van donar el títol de diplomatura (la reconversió d'estudis d'assistent a treballadora social) em va trucar el traumatòleg d'Urgències: "Vine, vine, Teresita..." –mentre embenava un malalt– "... aquest senyor diu que viu en un cotxe, què hem de fer?"... Jo vaig mirar si tenia algun familiar; amb això era molt atrevida i trucava... De vegades et

deien: “Yo lo siento... yo lo comprendo que usted... pero yo no lo vendré a buscar”. És clar... una persona que ja viu en un cotxe... I el vam portar amb ambulància fins al seu cotxe i allà el vam deixar... aquest cas el recordo molt bé.

Va lluitar sempre per no deixar ningú sense un lloc.

Jo crec que vaig aconseguir –almenys ho vaig intentar sempre– no donar l’alta d’una persona sense oferir-li un recurs. Si jo veia que a aquella persona li podíem trobar un lloc, demanava que es pogués quedar un temps a l’hospital. Ja sé que es perdia un llit... però vaig intentar no deixar ningú a l’estacada.

I sempre va estar vostè sola o hi havia més treballadors socials?

Vaig estar jo sola des del 78 fins als noranta, quan es va crear l’UFISS, d’atenció geriàtrica i de cures pal·liatives. A l’equip de l’UFISS hi havia un metge, una infermera i una assistent social molt competents. Això va ser una gran ajuda; tot l’equip em va donar molt suport.

El que vull recalcar és la companyonia que hi havia entre tots nosaltres. Hi havia molta humanitat; és clar que quan vaig entrar, érem una família; després ja es va fer més gran i va canviar, però sempre m’hi vaig trobar molt bé, a l’hospital. Hi vaig passar més de trenta anys, fins a l’abril de 2010, quan em vaig acollir a una jubilació parcial.